

PM Rotel X (Dnr KS 2018/1167)

Anmälan om svar på remiss om Läsdelegationens betänkande Barns och ungas läsning - ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57)

Remiss från Kulturdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Föredragande borgarrådet Jonas Naddebo anför följande.

Ärendet

Stockholms stad har fått Läsdelegationens betänkande Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57), på remiss. Syftet med utredningen är att bidra till att alla barn och unga får likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga och lustfyllda läsoplevelser inom den prioriterade målgruppen barn och unga mellan 0 och 18 år. Genom att kartlägga och följa utvecklingen inom det läsfrämjande området har Läsdelegationen gjort bedömningar och lämnat förslag inom ett antal områden med utvecklingspotential.

Delegationens förslag ligger i linje med kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 1.1 Alla barn har goda och jämlika uppväxtvillkor samt 4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.

Staden har skickat in stadsledningskontorets tjänsteutlåtande till Kulturdepartementet som svar på remissen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, utbildningsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret konstaterar att utredningens förslag till största del berör barns och ungas läsning utifrån traditionell läsning, det vill säga läsning av linjär text i tryckta böcker. Stadsledningskontoret ser det som betydelsefullt att de digitala verktygen bland annat kommer in som en naturlig del i förskolans arbetsätt för att gynna barnens läsoplevelser och för att väcka deras läsintresse.

Kulturnämnden konstaterar att delegationens återkommande resonemang om ökad samverkan mellan olika aktörer har hög relevans för framgångsrikt läsfrämjande arbete, men även att betänkandet i alltför hög grad saknar ett digitalt perspektiv. Vidare delar nämnden delegationens bedömning om behovet av mer strukturerad

kompetensutveckling kring läsfrämjande och litteraturförmedling, samt vikten av samverkan mellan förskola och folkbibliotek.

Utbildningsnämnden tillstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet. Dock anser inte nämnden att Läsdelegationens förslag om att Skolinspektionen, inom ramen för den regelbundna tillsynen, särskilt bör fokusera på skolbiblioteken i relation till övriga bristområden.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslagen i remissen samt delar utredningens slutsatser om vikten av tidiga insatser för barns språkutveckling.

Skärholmens stadsdelsnämnd ser positivt på betänkandet då det bidrar till en likvärdighet kring arbetet med läsning inom förskolorna. Stödmaterial från Skolverket samt ett förtydligande i förskolans läroplan bidrar till ett likriktat arbete i stadens förskolor. Nämnden tycker att det är bra att fler pedagoger ges möjlighet att delta i Läslyftet. Nämnden ser positivt på samverkan mellan flera aktörer gällande små barns språkutveckling och att Kulturrådet bidrar med sina kunskaper inom området.

Älvsjö stadsdelsnämnd ser positivt på Läsdelegationens betänkande och välkomnar att små barns språkutveckling lyfts fram och att kommuner med ökat fokus ska prioritera och stödja barns intresse för litteratur. Nämnden framhåller att kommunstyrelsen aktivt ska bistå med goda exempel och sprida dessa inom staden.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remissen godkänns.

Stockholm den 15 november 2018

JONAS NADDEBO

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Stockholms stad har fått Läsdelegationens betänkande Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57), på remiss. Syftet med utredningen är att bidra till att alla barn och unga får likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga och lustfyllda läsoplevelser inom den prioriterade målgruppen barn och unga mellan 0 och 18 år. Genom att kartlägga och följa utvecklingen inom det läsfrämjande området har Läsdelegationen gjort bedömningar och lämnat förslag inom ett antal områden med utvecklingspotential.

Delegationens förslag ligger i linje med kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 1.1 Alla barn har goda och jämlika uppväxtvillkor samt 4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, utbildningsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser överlag att utredningens förslag till åtgärder bidrar till att alla barn och unga ska ges möjlighet att utveckla sin läsning utifrån sina förutsättningar. Läsdelegationens förslag ligger i linje med kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 1.1 *Alla barn har goda och jämlika uppväxtvillkor* samt 4.4 *Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention*.

Stadsledningskontoret tillstyrker i huvudsak förslagen i utredningen men ser dock vissa utmaningar med en del av de föreslagna åtgärderna. Bland annat är stadsledningskontorets bedömning att en del av de föreslagna åtgärderna påverkar finansieringsprincipen och att andra förslag tangerar frågan gällande statlig styrning kontra det kommunala självstyret. Nedan följer stadsledningskontorets synpunkter på respektive förslag.

Stadsledningskontorets synpunkter på utredningens huvudsakliga förslag

Små barns språkutveckling

Stadsledningskontoret tillstyrker Läsdelegationens förslag på åtgärder för utveckling gällande små barns språkutveckling.

Läsning i skolan

Stadsledningskontoret tillstyrker Läsdelegationens förslag på åtgärder för utveckling inom läsande i skolan.

Skolbibliotek och läsning

Enligt skollagen ska alla elever ha tillgång till ett skolbibliotek, men Skolinspektionens regelbundna tillsyn visar att så inte är fallet. Läsdelegationen föreslår därför i utredningen att frågan om bemannade skolbibliotek ska utredas. Utredningen identifierar att två omfattande konsekvenser kan uppstå när det gäller att bemanna skolbibliotek. Dels att

finansieringsprincipen kommer att bli aktuell eftersom bemannade skolbibliotek blir ett nytt åtagande för kommunerna, dels att det kommer att uppstå en brist på bibliotekarier. Betydelsen av dessa två konsekvenser, samt att det också påverkar det kommunala självstyret, gör att stadsledningskontoret anser att frågan om bemannade skolbibliotek inte ska utredas.

Utredningen föreslår även att en tydlig definition av vad en skolbiblioteksverksamhet bör innehålla förs in på förordningsnivå, till exempel i skolförordningen eller gymnasieförordningen. Stadsledningskontoret anser att det finns ett behov av att förtydliga skolbibliotekens uppdrag snarare än att definiera vad en skolbiblioteksverksamhet bör innehålla. Det enda skolorna idag kan stödja sig på vad gäller reglering av skolbiblioteksverksamheten är praxis utifrån Skolinspektionens tillsyn av skolbibliotek. Vidare gör stadsledningskontoret bedömningen att definitionen skulle bli alltför allmänt hållen för att vara till hjälp för skolorna. Detta då skolornas förutsättningar ser väsentligt olika ut gällande exempelvis elevernas socioekonomiska bakgrund, skolans ekonomi, skolans tillgång på behöriga lärare och bibliotekarier, kommunens storlek etc.

Stadsledningskontoret ställer sig även tveksam till förslaget om att Skolverket ska ta fram ett allmänt råd för uppbyggnad av skolbiblioteksverksamhet utan menar istället att ett stödmaterial är mer lämpligt, i likhet med vad Skolverket själva har föreslagit.

Även förslaget gällande att Skolinspektionen särskilt ska fokusera på skolbiblioteken inom ramen för sin regelbundna tillsyn ställer sig stadsledningskontoret tveksamt till. Det finns många faktorer som påverkar barns och ungas läsning och Skolinspektionen bör se på helheten på respektive skola och inte särskilt fokusera på skolbiblioteken i relation till övriga områden.

Läsning på fritidshem

Stadsledningskontoret tillstyrker Läsdelegationens förslag på åtgärder för utveckling gällande läsning på fritidshem.

Läsning på lov

Stadsledningskontoret tillstyrker Läsdelegationens förslag på åtgärder för utveckling gällande läsning på lov. Stadsledningskontoret vill dock framhålla vikten av att försöksverksamheten, där en eller flera aktörer inom området får ett årligt verksamhetsbidrag för insatser kring läsning på lov, kontinuerligt följs upp och att effekterna av satsningen utvärderas. Utredningens bedömning att huvudmännen med fördel kan kombinera läsning som aktivitet tillsammans med andra lovaktiviteter, delas av stadsledningskontoret.

Bibliotek och läsfrämjande

Stadsledningskontoret delar delvis Läsdelegationens förslag gällande kompetensutveckling i form av ett nationellt läsfrämjandelyft för folkbibliotekarier. Stadsledningskontoret delar utredningens första del av förslaget som gäller att satsningen först bör ske i projektform där kommuner och regioner söker statsbidrag för kompetensutvecklings-satsningen. I den andra delen av förslaget föreslås att det statligt ansvaret för kompetensutvecklingen av landets folkbibliotekarier ska bli större. Detta ställer sig stadsledningskontoret sig mer tveksamt till då det påverkar det kommunala självstyret vad gäller folkbiblioteksverksamheten.

I utredningens konsekvensanalys anges att ett nationellt läsfrämjandelyft bedöms rymmas inom Kulturrådets ramar för statsbidraget om stärkta bibliotek. Delegationen föreslår att delar av statsbidraget, med start år 2019, riktas till att avse sökningar som rör kompetensutveckling för folkbibliotekarier. I kompetensutvecklingen föreslås bland annat flera utbildningstillfällen (eventuellt en högskolekurs), resekostnad och vikarieersättning ingå. Stadsledningskontoret anser att resekostnaderna inom ramen för detta bör minimeras då större delen av kompetensutvecklings-satsningen bör kunna göras webbaserad, i likhet med Läslyftet. Läslyftet sker genom kollegialt lärande där kompetensutvecklingen sker lokalt på skolan och tätt knuten till det ordinarie arbetet.

Läsande förebilder

Stadsledningskontoret delar i huvudsak Läsdelegationens förslag gällande läsande förebilder men anser inte att kommunerna ska arbeta för att inrätta tjänster för läsfrämjandeambassadörer som företräder de nationella minoritetsspråken. Läsande förebilder bör enligt stadsledningskontoret kunna skapas på andra sätt inom redan befintliga tjänster.

Uppföljning av samverkan kring barns och ungas läsning

Läsdelegationen föreslår att ett Läsråd ska inrättas som ska arbeta för att samla och samordna aktörer och insatser inom kultur, skola, civilsamhälle, folkbildning och näringsliv kring barns och ungas läsning i och utanför skolan. Ett av Läsrådets första uppdrag skulle vara att ta vid efter Läsdelegationen och följa upp delegationens förslag och bedömningar. Stadsledningskontoret ställer sig tveksamt till detta förslag då ansvaret för att samordna insatser för att stimulera barns och ungas läsning bör kunna läggas på någon av de befintliga myndigheterna inom skol- eller kultursektorn. Att arbetet hanteras av befintliga myndigheter torde vara mer ekonomiskt.

Konsekvensanalys

Stadsledningskontoret har inget att tillägga gällande Läsdelegationens förslag och bedömningar gällande konsekvenser, utöver vad som har påtalats under ovan rubriker där stadsledningskontorets synpunkter har redovisats.

Övergripande synpunkter

Stadsledningskontoret konstaterar att utredningens förslag till största del berör barns och ungas läsning utifrån traditionell läsning, det vill säga läsning av linjär text i tryckta böcker. Barns och ungas läsning i relation till den digitala utvecklingen berörs endast översiktligt. Stadsledningskontoret ser det som betydelsefullt att de digitala verktygen bland annat kommer in som en naturlig del i förskolans arbetssätt för att gynna barnens läsupplevelser och för att väcka deras läsintresse. Även gällande läsande i skolan vill stadsledningskontoret poängtera att skolans läsförståelse-undervisning ska svara mot den ökade digitaliseringen i samhället. Läsdelegationen konstaterar att det traditionella läsandet bör ha fortsatt stort utrymme i svensk skolundervisning i och med att läsförståelse i digitala sammanhang i hög grad vilar på samma förmåga som traditionellt läsande. Stadsledningskontoret delar denna uppfattning, men anser att det är viktigt att utveckla all slags läsning och lyssning av och på olika typer av litteratur i syfte att skapa lust att läsa hos alla barn och unga.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2018 följande.

1. Att som svar på remissen överlämna kulturförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen
2. Att förklara beslutet omedelbart justerat

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 september 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Övergripande gör förvaltningen bedömningen att delegationens betänkande är grundligt och väl genomfört. Betänkandet ger en mycket bra och uttömmande bild av såväl aktörer, intressenter, regelverk och pågående och avslutade projekt kopplade till läsfrämjande. En röd tråd i de olika kapitlen är förslag och rekommendationer kring ökad samverkan mellan olika aktörer.

Förvaltningen delar bedömningen att ökad samverkan är en framgångsfaktor. Detta bl.a. utifrån vår egen erfarenhet att när olika förvaltningar får ett gemensamt uppdrag eller samverkar på ett systematiskt och genomtänkt sätt sker en rörelse framåt. Ett exempel här kan vara Stadsbibliotekets och stadsdelarnas satsning på läsning inom förskolan som nått ut till samtliga stadsdelar.

Förvaltningens mer övergripande invändning mot betänkandet är att det digitala perspektivet endast berörs mycket översiktligt, huvudsakligen under rubriken Framtidsfrågor. Enligt förvaltningens bedömning är, när det gäller medier och läsning, framtiden redan här. Vårt – och speciellt barns och ungas sätt att läsa – är under stark förändring, liksom de kanaler och plattformar som läsningen sker på. Denna fråga låg visserligen inte inom delegationens direkta uppdrag, men kommer enligt förvaltningens bedömning mycket starkt påverka såväl metoder som strukturer för det framtida läsfrämjande arbetet.

Digital teknik bör även kunna användas i de kompetenshöjande insatser delegationen förslår. Exempelvis skulle en webbaserad utbildning i läsfrämjande arbete för bibliotekarier nå alla landets folkbibliotekarier och detta till än lägre kostnad än de 30 mkr delegationen beräknar behöver avsättas för att nå en per kommun.

Mer övergripande ser förvaltningen även ett behov av att de eventuella insatser som på biblioteksområdet kan komma att göras mot bakgrund av delegationens förslag koordineras och samordnas med de eventuella åtgärder som kan bli aktuella efter det att den nationella biblioteksstrategin lagt sitt slutförslag våren 2019.

Vad gäller de konkreta förslag som delegationen lägger i sitt betänkande väljer förvaltningen i det följande att huvudsakligen kommentera de förslag som direkt berör folkbiblioteksverksamhet.

Betänkandets huvudförslag för landets folkbiblioteksverksamhet är som angetts ovan ett nationellt läsfrämjandelyft med kompetenshöjande insatser kring läsfrämjande och litteraturförmedling. Förvaltningen delar bedömningen att det generellt finns ett behov av att bättre strukturera, validera och målgruppsanpassa det läsfrämjande arbete som görs.

Läsfrämjande insatser görs ofta punktvist, i projektform där gjorda erfarenheter till alltför liten del tas tillvara, med oklar målgruppsanpassning och med otillräcklig uppföljning. Detsamma gäller den kompetensutveckling som sker på området. Här bedömer förvaltningen att ett statligt finansierat ramverk baserat på konsultativa insatser kring validering, uppföljning och metodutveckling väsentligt kan bidra till att stärka och utveckla folkbibliotekens läsfrämjande arbete. När det gäller finansiering bedömer förvaltningen, som anges ovan, att det kan göras effektivare och billigare med utnyttjande av digital teknik.

Vidare delar förvaltningen delegationens bedömning att det läsfrämjande arbetet mot målgruppen nationella minoriteter bör stärkas och förvaltningen avser att stärka arbetet i den riktningen.

Förvaltningen noterar även att de resonemang delegationen för kring statligt ansvar för kompetensutveckling på folkbiblioteksområdet tangerar frågan kring statlig styrning kontra det kommunala självstyret vad gäller biblioteksverksamhet.

I övrigt delar förvaltningen delegationens bedömning av vikten av samverkan mellan förskola och folkbibliotek och tillägger att Stadsbiblioteket sedan 2014 systematiskt arbetat i den riktningen.

Vidare att läsfrämjande arbete för folkbibliotek med fördel kan bedrivas under barnens fritid, t ex under skolans lov. Även här arbetar Stadsbiblioteket sedan flera år i den riktningen, t ex genom ”eftermiddagsbiblioteket”. Också samverkan med fritidshemmen är en för Stadsbiblioteket aktuell fråga och förvaltningen delar delegationens bedömning att här bör barns egna erfarenheter, preferenser och läsval ges större utrymme.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2018 följande.

1. Att som svar på remissen överlämna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.
2. Att förklara beslutet omedelbart justerat.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Generellt delar förvaltningen utredningens bedömningar och ställer sig positiv till stora delar av förslagen i betänkandet. Förvaltningen ställer sig dock tveksam till några av förslagen och anser att vissa skrivningar behöver förstärkas och utvecklas. Frågan om att läsning/literacy/språkutveckling är alla lärares angelägenhet bör framgå tydligare. Betänkandet har också en snäv syn på läsning och på de olika sätt barn och unga kan tillgodogöra sig text och innehåll på. Det finns exempelvis inget skrivet om multimodalitet, såsom bilder, självklart i läsning i yngre åldrar, eller filmer, som också utvecklar språkutveckling och i sin tur läsning. Även behovet av kompetensutveckling av lärare i detta ämne bör understrykas.

Synpunkter i anslutning till de avsnitt i betänkandet som berör förskola och skola

Avsnitt 3 Små barns språkutveckling

Förvaltningen ställer sig positiv till Läsdelegationens förslag om ett förtydligande i förskolans läroplan om att förskolan även ska sträva efter att utveckla barnens intresse för litteratur.

Detsamma gäller delegationens förslag om kompetenshöjande insatser för förskolans personal. Förutom Kulturrådets satsningar behöver personalen i större utsträckning erbjudas tillgång till Läslyftets handledarutbildningar samt få tillgång till ett stödmaterial från Skolverket med exempel på hur man kan arbeta med litteratur och läsning i det dagliga arbetet i förskolan. Som exempel kan nämnas att Stockholms stad under de senaste åren har utvecklat ett nära samarbete mellan förskolor och lokala bibliotek, bland annat för att utbilda läsombud. Ett annat exempel är ett pilotprojekt mellan kulturförvaltningen och några stadsdelsförvaltningar i syfte att utveckla förskolebibliotek i stadens förskolor.

Förvaltningen ser det som betydelsefullt att de digitala verktygen kommer in som en naturlig del i förskolans arbetssätt för att gynna barnens läsupplevelser och väcka läsintresse. Det är också angeläget att det i förskolan görs översättningar och inläsningar av bilderböcker på olika språk med hjälp av QR-kod som det finns exempel på i Rinkeby Kista stadsdelsförvaltning.

Dessutom vill förvaltningen framhålla vikten av att förskolan också stimulerar barns intresse för litteratur genom att de får utveckla sin förmåga att lyssna till litteratur samt att koppla bilder till läsningen i skönlitteratur och faktaböcker. Även samtal om litteratur bör ske dagligen i förskolan.

Avsnitt 4 Läsning i skolan

Förvaltningen delar delegationens bedömning om att Läslyftet bör löpa över tid och kontinuerligt uppdateras utifrån aktuell forskning samt att Skolverket bör lyfta fram hur man genom befintliga moduler kan samarbeta inom olika yrkesgrupper som lärare, förskollärare och skolbibliotekarier.

Förvaltningen vill poängtera att en förutsättning för att läsningen ska uppfattas som lustfylld är att den som läser uppfattar att hen lyckas samt kan och har de förmågor och färdigheter som krävs. Det är därför viktigt att utveckla undervisningen i all slags läsning i alla ämnen.

Förvaltningen delar delegationens bedömning om att skolans läsförståelseundervisning ska svara mot den ökade digitaliseringen i samhället. I och med det bör behovet av möjlighet till digitalt läsande särskilt betonas, till exempel genom att elever få tillgång till inlästa böcker oavsett om läs- och skrivsvårigheter föreligger. Vidare är det av vikt att läsningen varierar av exempelvis skönlitteratur, läromedel, webtexter, tidningsartiklar samt att både läsande och lyssnande varierar.

Förvaltningen ställer sig bakom delegationens önskan om ett ökat samarbete mellan skola och bibliotek kring metoder som kan ge läsmotivation, med särskild betoning på elever som läser i liten omfattning och då särskilt på elever i högstadiet och i gymnasieskolan. Samtidigt menar förvaltningen att betänkandet saknar tydliga skrivningar om behovet av att lärare får

kompetensutveckling i läsundervisning (skrivundervisning) och språkutvecklande arbetssätt i alla ämnen från förskolan till och med gymnasieskolan.

Avsnitt 5 Skolbibliotek och läsning

Förvaltningen delar delegationens bedömning om att frågan om bemannade skolbibliotek bör utredas och att vad en skolbiblioteksverksamhet är definieras på förordningsnivå.

Förvaltningen ställer sig dock tveksam till förslaget om att Skolverket ska ta fram ett allmänt råd och menar att ett stödmaterial på ett bättre sätt kan illustrera hur en skola i samverkan med eleverna bygger upp, utformar, följer upp och utvärderar en skolbiblioteksverksamhet.

Läsdelegationen föreslår att Skolinspektionen särskilt ska fokusera på skolbiblioteken, inom ramen för sin regelbundna tillsyn. Förvaltningen bekräftar delegationens bedömning om att det finns en stor variation i elevers tillgång till skolbibliotek som en pedagogisk resurs. Förvaltningen anser att skolbiblioteken är en viktig del i skolans verksamhet men anser inte att det finns anledning att särskilt fokusera på skolbibliotek i relation till övriga bristområden. Det finns många faktorer som påverkar barns och ungas läsande och Skolinspektionen bör se på helheten på respektive skola.

Avsnitt 6 Läsning på fritidshem

Förvaltningen stödjer delegationens förslag gällande ett förtydligande i läroplanen om att fritidshemmet ska stimulera elevers läsning. Förvaltningen bekräftar bedömningen om att fritidshemmets potential, vad gäller att bidra till uppfyllande av kunskapskraven, är underutnyttjat. Förslagen om att ge personalen i fritidshemmet kompetensutveckling och att ta fram ett stödmaterial om språk- och läsutveckling välkomnas därför.

Avsnitt 7 Läsning på lov

Förvaltningen ställer sig bakom delegationens förslag om att en flerårig försöksverksamhet ska införas, där en eller flera läsfrämjande aktörer får ett årligt verksamhetsbidrag för att erbjuda läsfrämjande verksamhet under lovtid. Förvaltningen vill dock särskilt poängtera vikten av att försöksverksamheten kontinuerligt följs upp och att effekterna av satsningen utvärderas.

Avsnitt 10 Uppföljning och samverkan kring barn och ungas läsning

Förvaltningen ställer sig tveksam till delegationens förslag om att inrätta ett Läsråd. Ansvaret för den samordning av insatser som krävs för att stimulera barn och ungas läsning bör kunna läggas på någon av de befintliga myndigheterna inom skol- eller kultursektorn.

Avsnitt 11.2 Forskning och kunskapspridning

Förvaltningens ställer sig bakom delegationens bedömning om att det finns ett fortsatt behov av större longitudinella, kvalitativa och kvantitativa forskningsprojekt kring effekten av olika metoder och arbetssätt kring läsning, liksom forskning om digitaliseringens effekter på läsning samt läsning av digitala texter. Förvaltningen vill i synnerhet påtala att det finns ett stort behov av forskning om hur ämnesdidaktiken kring läsning kan utvecklas. Som exempel kan nämnas en pågående försöksverksamhet knuten till fyra lärosäten (Umeå, Uppsala, Göteborg och Karlstad) med uppdrag att utveckla praktisk forskning i skolan där lärare på olika sätt involveras.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2018 följande.

1. Att som svar på remissen överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.
2. Att förklara beslutet omedelbart justerat.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen i remissen samt delar utredningens slutsatser om vikten av tidiga insatser för barns språkutveckling. Förvaltningen instämmer i att alla barn, oavsett förutsättningar och behov, ska ges möjlighet att utveckla en fullgod läsförmåga.

Flera av förvaltningens pedagoger inom förskolan har deltagit i Skolverkets Läslyft med goda resultat. Förvaltningen ställer sig därför positiv till förslaget att personalen i förskolan i högre utsträckning ges möjlighet att delta i Läslyftet.

En förutsättning för att vårdnadshavare och pedagoger ska vara läsande och berättande förebilder är att de behärskar språket och är vana läsare. Det finns behov av kompetensutveckling bland personalen för att uppnå detta. Pedagogerna behöver bland annat få ökad kunskap om läsningens positiva effekter för barnens språkutveckling samt vikten av vårdnadshavares samverkan för att främja läsning.

Förvaltningen ser även behov av ökad kunskap kring flerspråkighet och hur detta kan användas som en tillgång i barnens språkutveckling. För att öka kunskapen om flerspråkighet genomför samtliga pedagoger på förvaltningens förskolor en tvådagars kurs i flerspråkighet. Förskolorna genomför även språksamtal för att kartlägga i vilka sammanhang barnet talar vilka språk. Detta ger förskolan möjlighet att stötta barnets språk samt ett underlag för att följa barnets språkutveckling. Ämnet flerspråkighet behandlas i varierad utsträckning på landets förskolläro utbildningar. Flerspråkighet är en viktig kompetens i en miljö där en klar majoritet av barnen talar ett annat språk än svenska i hemmet. Förvaltningen ser behov av ökat fokus på flerspråkighet i förskolläro utbildningen.

Förvaltningen genomför en pilotverksamhet med två förskolebibliotek där vårdnadshavare och barn får låna hem bokpåsar på långtidslån. Verksamheten har varit uppskattad av pedagoger, barn och vårdnadshavare. Det är viktigt att barnen erbjuds en variation av litterära genrer. Förvaltningen har även goda erfarenheter av samverkan med folkbibliotek, exempelvis genom projektet Stockholm högläser. Förvaltningen vill betona att tillgång till bibliotek är viktig även för förskolans verksamhet.

Förvaltningen anser att det är viktigt att bild och text lyfts fram för att ge orden en innebörd och bli ett naturligt inslag i barnens vardag. Förvaltningen har genomfört flera lyckade insatser som kombinerar språk, digitalisering och skapande. Ett exempel är ”Kurrans skatt”, en bok som femåringarna fick ta med sig hem. Berättelsen översattes till 22 olika språk av pedagogerna som läste in berättelsen via QR-koder. På så sätt kunde även vårdnadshavare som inte läste svenska ta del av berättelsen tillsammans med sitt barn. Detta är särskilt viktigt i hem med få böcker eller där det saknas en tradition av läsning och berättande.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2018 följande.

1. Att som svar på remissen överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.
2. Att förklara beslutet omedelbart justerat.

Skärholmens stadsdelsförvaltning daterat den 28 augusti 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på betänkandet då det bidrar till en likvärdighet kring arbetet med läsning inom förskolorna. Stödmaterial från Skolverket samt ett förtydligande i förskolans läroplan bidrar till ett likriktat arbete i stadens förskolor.

Förvaltningen tycker att det är bra att fler pedagoger ges möjlighet att delta i Läsluftet. Efter att förskollärare från förvaltningen deltagit i Läsluftet syns positiva förändringar i pedagogernas sätt att läsa och skapa läsmiljöer för barnen.

Förvaltningen ser positivt på samverkan mellan flera aktörer gällande små barns språkutveckling och att Kulturrådet bidrar med sina kunskaper inom området.

Genom att inrätta ett Läsråd kan delegationens betänkande följas upp och arbetet med att ge barn och ungdomar likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga fortgår.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2018 följande.

1. Att som svar på remissen överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.
2. Att förklara beslutet omedelbart justerat.

Älvsjö stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på Läsidelegationens betänkande ”Barns och ungas läsande – ett ansvar för hela samhället” och välkomnar att små barns språkutveckling lyfts fram och att kommuner med ökat fokus ska prioritera och stödja barns intresse för litteratur.

Förvaltningen framhåller att kommunstyrelsen aktivt ska bistå med goda exempel och sprida dessa inom staden.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen.